

Podravina: časopis za multidisciplinarna istraživanja (urednici Dragutin Feletar i Hrvoje Petrić), Vol. 13, br. 25 (Koprivnica, lipanj 2014.), Samobor: Meridijani, 2014., 232 str.

BOŽICA ANIĆ

Muzej grada Koprivnice

Trg dr. Leandera Brozovića 1

HR - 48 000 Koprivnica

biblioteka@muzej-koprivnica.hr

Znanstveni časopis *Podravina* bilježi 13. godinu kontinuiranog izlaženja. Od 2001. kada se pojavio prvi broj, časopis uredno i bez kašnjenja izlazi dva puta godišnje – krajem lipnja i krajem prosinca, donoseći znanstvene radove tematski vezane uz Podravinu i sjeverozapadnu Hrvatsku. Svakako je to zasluga urednika, uredništva kao i nakladnika koji udruženim snagama uspješno održavaju uspostavljenu dinamiku izlaženja. Iz predgovora koji potpisuju urednici, doznajemo da je u časopisu tijekom njegovog izlaženja objavljeno 250 znanstvenih radova renomiranih hrvatskih stručnjaka i znanstvenika, ali i onih iz Mađarske, Slovenije, Austrije i Češke, da je objavljeno preko 300 prikaza knjiga, časopisa i znanstvenih skupova i da je radovima ispisano 5.000 stranica. Sve su to činjenice koje potvrđuju relevantnost časopisa stečenu tijekom njegovog izlaženja. Ovome treba dodati i to da se *Podravina* referira u četiri sekundarna časopisa, što ju čini još zanimljivijom njenim autorima.

Novi 25. broj donosi 12 radova; izvorno znanstvenih, preglednih ili prethodnih priopćenja te 18 prikaza knjiga, časopisa i znanstvenih skupova.

Prvi rad *Zlato u Dravi i Muri* (7-18) djelo je četiriju autora Vladimira Bermanca, Ladislava Palinkaša, Marina Šoufeka i Vladimira Zebece koji uvodno navode da je ispiranje zlata, kojim se bavi stoljećima lokalno stanovništvo, iz recentnih i starih nanosa rijeka i potoka, jedan od najstarijih oblika rudarenja, a razlog tome treba tražiti u neposrednoj upotrebi zlata bez znanja složene tehnologije pridobivanja čistog metala. Međutim, zanimanje za ovo zlato nije privuklo pažnju znanstvene javnosti – mineraloga i geologa, tako da rad nakon kratke povijesti zlatarstva, donosi rezultate preliminarnih istraživanja, detaljnu analizu geološke geneze i mineraloški sastav dravskog zlata.

U izvornom znanstvenom radu na slovenskom jeziku *Evropska kmetijska politika in strukturne spremembe kmetijskih gospodarstev v Podravju v obdobju 2002 – 2012* (19-44) Lučka Lorber i Igor Žiberina predstavljaju evoluciju evropske poljoprivredne politike koja se počela institucionalno uobličavati 1980-ih kao posljedica deindustrijalizacije. Promjene su obuhvatile pomake sa sektorske politike na teritorijalnu (nacionalnu, regionalnu i lokalnu). Autore zanima kako su novi pristupi utjecali na strukturne promjene seoskih gospodarstava u Podravlju. Odgovore daju u svom radu koji je popraćen brojnim kartama i tabelama, te bogatom bibliografijom.

Goran Kos, Dubravko Milojević i Petar Feletar autori su izvornog znanstvenog rada *Cestovna infrastruktura Međimurske županije s prijedlozima razvitka* (45-62) U radu analiziraju postojeće stanje prometne cestovne infrastrukture u Međimurju koja je ujedno i podloga za planiranje prometne infrastrukture u budućnosti. Osim analize postojeće cestovne infrastrukture, analizirani su i svi dostupni prometni, prostorni i urbanistički planovi. Posebna pažnja posvećena je demografskom razvitku jer demografski faktor je jedan od bitnih čimbenika u određivanju potražnje za uslugama prijevoza. Nakon brojnih analiza autori u radu donose i prijedlog sveobuhvatnog razvitka i integracije županijskih i lokalnih cesta u primarnu (državnu) cestovnu mrežu. Predložene su i faze razvitka cestovne prometne mreže Županije i njihova kategorizacija.

Izvođenje i realizacija prve faze projekta „Đurđevac 1868. godine: rekonstrukcija demografskog i urbanog razvoja grada Đurđevca u XIX stoljeću“ (63-76) prethodno je priopćenje o projektu započetom 2011. koji će se odvijati u fazama. Nikola Cik u radu obrazlaže potrebu za istraživanjem povijesti Đurđevca, točnije demografskog i urbanog razvoja, navodeći pri tome da se radi o jednoj neistraženoj temi koja može dati niz

relevantnih rezultata za struku, ali i naći svoju primjenu. Zatim navodi izvore i metodologiju rada, ciljeve i rezultate projekta. Projekt je zamišljen kao potpuna rekonstrukcija demografskog i urbanog razvoja Đurđevca od početka ranoga novoga vijeka (15./16. st.) do danas, a temeljena je ponajprije na pisanim i kartografskim povijesnim izvorima. Prva faza projekta opisana je u radu i u potpunosti je realizirana, a njen rezultat je dvodimenzionalna rekonstrukcija Đurđevca u obliku karte koja je ujedno podloga za sljedeće faze. Za drugu fazu razrađen je plan.

Slijedi još jedan rad s đurđevačkom tematikom. Izvorni znanstveni rad *Đurđevački mlinovi na šparni i ostale vrste pogona s kraja 19. i prve polovice 20. stoljeća* (77-100) članak je Vladimira Miholeka. Mlinarsku industriju koja je u navedenom razdoblju istisnula vodenice na rijeci Dravi i obližnjim potocima, kako kaže autor, u Đurđevcu pokreću Židovi gradeći mlinove na parni pogon. U radu navodi nekoliko mlinova na parni pogon, prvo otvoreni 1867. u vlasništvu Eduarda Nöthiga, Braunov paromlin d.d. i Podravina d.d. te neke manje. Sve ih detaljno opisuje počevši od početaka rada, preko pokušaja njihovog lociranja pri čemu koristi zemljišne knjige katastarske općine Đurđevac, posjedovnice i gruntovne brojeve, utvrđujući tako vlasništvo kao i svaku njegovu promjenu, pa sve do proizvodnje, proizvodnih kapaciteta mlinova i ostalih tehničkih i financijskih elemenata. Najveći značaj u razvoju podravskog mlinarstva i industrije autor pripisuje židovskoj obitelji Braun.

Silvije Jerčinović autor je preglednog rada naslovljenog *Neki aspekti poticanja marketinške učinkovitosti kod malih i srednjih poduzeća kroz implementaciju načela održivosti na području Koprivničko-križevačke županije* (101-111). U prvom dijelu rada autor objašnjava načelo održivosti, vezu između održivog razvitka i marketing koncepta, te obilježja novog ekonomskog koncepta temeljenog na održivom razvoju. U drugom, opsežnijem dijelu, pak navodi da je predmet rada analiza postojećih aktivnosti unutar poduzeća na području Koprivničko-križevačke županije kojima se determinira razina i način oblikovanja marketinške orijentacije poduzeća kroz primjenu elementa društveno odgovornog ponašanja u smislu postizanja konkurentskih prednosti. U radu se istražuje veza između pojedinih čimbenika, a proces istraživanja autor je proveo radi prikupljanja relevantnih informacija i spoznaja o postavljenom problemu, koristeći se primarnim i sekundarnim izvorima podataka. Metodu koju pri tom koristi anketno je istraživanje. U nastavku donosi rezultate istraživanja i njihovu analizu koju sumira u zaključnom razmatranju.

Damir Demonja i Tatjana Gredičak autori su preglednog rada koji također tematizira marketing. Ovaj rad bavi se marketingom u turizmu, a naslovili su ga *Uloga marketinga u razvoju kulturnog turizma u Hrvatskoj* (112-127). Članak donosi kratki pregled i kritički osvrt na postignuća razvoja kulturnog turizma u Hrvatskoj, a namjera mu je kako navode autori utvrditi elemente koji utječu na mogućnosti uključivanja kulturnih resursa u tijekove turizma kako bi se, potom, marketinškim upravljanjem utjecalo na cjelokupni turistički razvoj. Zaključak autora je da kulturni turizam ima perspektivu jer je Hrvatska postavila dobre temelje i ima strateške dokumente razvoja kulturnog turizma potrebne za uspješnu provedbu, ministarstva koja se trebaju njime baviti, međutim ista su ukinula uprave/odjele/odsjeke za kulturni turizam, a dodjela novčanih sredstava svedena je na minimum, pa se navedeno javlja kao problem koji je neophodno riješiti.

Prilog poznavanju kulturne baštine Šemovaca (129-140) - prethodno priopćenje, rad je Ivana Zvonara u kojemu autor daje kratki historiografski pregled kulturne baštine Šemovaca, temeljen na rezultatima dosadašnjih arheoloških i historiografskih istraživanja. Uvodni dio autor koristi kao obavijesni podsjetnik na stanje kulturne baštine Koprivničko-križevačke županije na čijim se popisima u skupini nepokretnih, kao i pokretnih kulturnih dobra nalazi i nekoliko lokaliteta iz Šemovaca, dok iz Izvješća o stanju i prijedlog zaštite kulturne baštine Županije proizlazi da su na nekima od njih, primjerice crkva Sv. Križa, već započeli i građevinski radovi tijekom 2011., nastavak kojih je bio planiran i za 2012., kao i na još jednom šemovačkom lokalitetu s popisa - Zvirišću. U zaključnom razmatranju autor sugerira da se, osim već evidentiranih, na popise stave još neki lokaliteti koje u nastavku i navodi.

Slijedi jedna zanimljiva i uvijek aktualna tema. Njome se bavi izvorno znanstveni rad Filipa Šikljana i Dragutina Babića, a članak su autori naslovili *Romi u Podravini i Međimurju i uključenost u Hrvatsko društvo: od predrasuda i stigmatizacije do socijalne distance i diskriminacije (empirijsko istraživanje – intervju)* (141-159). U radu nastoje odgovoriti na pitanje koliko su Romi, tradicionalno, društveno marginalna etnička grupa, danas, na početku 21. stoljeća uključeni u hrvatsko društvo. Do odgovora dolaze analizom empirijskih istraživanja (intervju) provedenih tijekom 2011. i 2012. na području tri županije (Varaždinske, Međimurske, Koprivničko-križevačke). Intervjuiranje je provedeno u 14 romskih naselja, obuhvatilo je 23 ispitanika, postavljeno je više pitanja koja se mogu podvesti pod pet socioloških kategorija: predrasude, stigmatizacija, socijalna distanca, etnomimikrija, diskriminacija. Ispitanici u svojim odgovorima ističu: da su predrasude

prema njihovoj zajednici izrazite, da su stigmatizirana etnička zajednica, da je socijalna distanca itekako prisutna, skrivanje identiteta ili etnomimikrija također, kao i diskriminacija jasno vidljiva, primjerice kod zapošljavanja, a neki od ispitanika navode vrlo zanimljive slučajeve kao što su zabrana igranja nogometa na lokalnom igralištu ne-romskoj populaciji ili primjer Roma koji je želio kupiti trgovinu u selu, no to mu nije bilo dopušteno.

Preglednim radom *Kajkavsko proljeće – re(a)firmacija kajkavske književne kulture u vrijeme Hrvatskog proljeća*, na desetak stranica (160-171) javlja se Mario Kolar. Sljedeći tendenciju novijih književno-povijesnih istraživanja, (jezičnih i regionalnih), autor se u radu bavi kajkavskom književnosti i kulturom sjeverozapadne Hrvatske te njenom revitalizacijom krajem 1960-ih kada se pojavljuju različite inicijative koje imaju za cilj (re)afirmiranje kajkavskog kulturnog identiteta. Detaljno analizirajući oživljavanje kulturnog života u različitim domenama i u svim krajevima sjeverozapadne Hrvatske; Međimurju, Hrvatskom zagorju, Podravini, varaždinskom i zagrebačkom kraju, autor zaključno navodi inicijative koje su afirmirale kajkavsku književnost i kulturu. Primjerice književnu riječ afirmirali su: *Festival kajkavskih popevki* Krapina u glazbi, Narodno kazalište „August Cesarec“ iz Varaždina na sceni, podravski slikari naive u naslovima svojih slika, recitali kajkavske poezije ili novopokre-

nuti kalendari, časopisi, zbornici, među kojima značajno mjesto pripada časopisu *Kaj*, jednom od rijetkih koji je uspio opstati sve do današnjih dana.

Gospodari Križovljan-grada: povijest obitelji Vragović s posebnim naglaskom na posljednjeg člana Kristofora i njegov posjed u Križovljanu (1724.-1725.), (173-196) izvorni je znanstveni rad Ivane Šupljika. Rad je posvećen povijesti obitelji Vragović iz redova srednjeg hrvatskog plemstva koja je obitavala na području šire Varaždinske županije. Autorica u radu prati povijest Vragovića od njihovog prvog spomena u 14. stoljeću kada stječu plemićka prava i povlastice pa sve do 18. stoljeća kada obitelj izumire. Posebni naglasak autorica stavlja na život posljednjeg člana obitelji Kristofora i na njegov križovljanski posjed dajući njegovu ekonomsko-povijesnu analizu temeljenu na dostupnim arhivskim izvorima. Rad je grafički popraćen vrijednim dijagramima i tabelama, bogatim popisom literature i popisom neobjavljenih izvora.

Posljednji rad u ovome broju rad je Hrvoja Petrića *Regesta za povijest Koprivnice 1602.-1715.* (197-210). Regesta je napravljena prema subjektivnom izboru autora.

Slijedi rubrika *Prikazi novih knjiga, časopisa i znanstvenih skupova* (211-229). koja je u ovom broju posebno bogata. Donosi čak 18 prikaza knjiga, časopisa, i skupova. I ovim brojem *Podravina* je u potpunosti opravdala svoj podnaslov.